

WHITE LIGHT I

20 let pomáháme
lidem překonávat
škodlivé závislosti

Co funguje v léčbě závislostí před Skálou (se Skálou) a po Skálovi?

PhDr. Josef Radimecký, Ph.D., MSc.

AT konference

3. 5. 2016, Kongres hotel Jezerka, Seč

WHITE LIGHT I

Obsah

- Řekni zrcadlo, kdo je nejvýznamnější...?
- Jak to (asi) bylo před Skálou
- Jak to (asi) bylo za Skály
- Jak to (asi) je teď
- Jak by to (asi) mělo být...?

WHITE LIGHT I

Řekni zrcadlo...

zdejší, **kdo je pro úzdravu ze závislosti nejvýznamnější?**

- zdravotnický personál nebo sociální pracovníci?
- Kdo to má určit? Pracovník nebo klient?
- A co výchova a edukace? Tu může dělat jen pedagog?
- Proč všechny výzkumy doporučují multi/inter-disciplinární týmy a nikdy neříkají, která profese je nejvýznamnější?

WHITE LIGHT I

Freude, Freude, Freude, vždycky na tě dojde

(J. Vodňanský)

Prof. Sigmund
Freud

MUDr. William
Halsted

Zdroj: Dr. Howard Markel, a professor of the history of medicine at the University of Michigan - "An Anatomy of Addiction: Sigmund Freud, William Halsted, and the Miracle Drug Cocaine" (Pantheon).

WHITE LIGHT I

Freude, podruhé na tě dojde

- Sigmund Freud a kokain (1884 - 96)
- Nejnovější zázračný lék epochy (Výklad snů...?)
- Základní kameny úzdravy ze závislosti:
 - denní rutina a nekompromisní zodpovědnost
- Dr. Ernst von Fleischl-Marxov – morfinista po neúspěšné léčbě infekce
- Freud ho léčil kokainem – 1. pacient „substituční léčby“ v Evropě (?) - neúspěšně

WHITE LIGHT I

A nešlo by to naopak?

- Dr. William Halsted – zakladatel Johns Hopkins Hospital v Baltimore (inspirace pro seriál Knicks: Lékaři bez hranic)
- Kokain – zázračný lék a pomocník při objevech v chirurgii
- Halsted absolvoval 2 dlouhodobé hospitalizace
- Celoživotní užívání kokainu a morfinu – průkopník „udržovací substituční léčby v USA“(?)

WHITE LIGHT I

Psychiatrie 20. století

- Emmanuel Clinic - humánní pokusy o léčbu – často s využitím ex-userů – soukromá zařízení
- rozšířenější – dobové zacházení s duševně nemocnými – tj. závislí vystaveni nejhoršímu zacházení:
 - zbavování svéprávnosti
 - povinná sterilizace
 - kruté odvykací kúry a léčba elektrošoky
 - psychochirurgické postupy – např. prefrontální lobotomie
 - léková terapie - barbituráty, amfetaminy, LSD.

WHITE LIGHT I

Anonymní alkoholici

- AA - bio-psycho-spirituální pohled:
 - závislost jako nemoc o třech pilířích – problémy ve fyzické, duševní a spirituální oblasti
 - překonání závislosti - **spirituální zkušenost** (ale také společenství, pospolitost, podpora mezi členy – **vztahová síť**)

WHITE LIGHT I

Jak to viděl doc. Skála?

- alkoholismus - naučené chování - schopnost alkoholu změnit stavy tenze, úzkosti a frustrace a vyvolávat euforii.
- Režim Apolináře - naučit pacienty snášet stavy stresu, úzkosti a frustrace, naučit je volnému úsilí, novým zájmům a činnostem pro vznik euforie – bez alkoholu (Nevšímal, 2004)
- + averzivní terapie („bličky“) + KLUS

WHITE LIGHT I

Co pomáhá k uzdravě ze závislosti?

- Pomoc, podpora, rada
- Doprovázení, přijetí, porozumění
- Střet s realitou
- Dospělý pozitivní vzor a budování zdravých vztahů
- Naučit se zvládat zátěžové situace
- Víra, naděje a smysl života

Skutečně tohle umí dodávat klientům jenom zdravotníci nebo jenom sociální pracovníci?

WHITE LIGHT I

Jak léčíme závislosti dnes?

- Farmakoterapie – často jde o pouhé potlačení příčin UNL – viz sebemedikace klientů/pacientů drogami
- Režim – tresty za porušování pravidel v důsledku kompulzivního chování/oslabené sebekontroly?
- Psychoterapie
- Sociální učení
- Edukace
- Rodinná terapie...

WHITE LIGHT I

A do třetice Freud, ale i Skála

- Dnešní mantra – evidence-based léčba aneb založená na vědeckých důkazech/poznatcích
- A co na to Freud? – „**Nesmíme se nechat zmást důkazy.**“
- A co na to doc. Skála?
- „**Nejvýznamnějším faktorem úspěšnosti léčby závislostí U Apolináře byl shledán doc. Skála**“ (PhDr. Ivan Douša, neformální rozhovor)

WHITE LIGHT I

Jak to vidí Johann Hari

- Závislost je adaptační mechanismus
- Pouliční závislý je izolovaný, sám, jen s jedním jediným zdrojem útěchy – **neumí si vytvářet zdravé vztahy**
- Opakem závislosti není střízlivost, ale blízkost s dalšími lidmi (vztahová síť)
- Jak se nám daří pomáhat klientům v této oblasti?
- Vztah/-y v léčbě vznikají, ale co po jejím ukončení?
- Nám se jako prostředek krizové intervence a podpory bývalých klientů na dálku osvědčil FB - Messenger

WHITE LIGHT I

Nebo se Cimrman mýlil?

a budoucnost nepatří
aluminu, nýbrž pilulkám
štěstí?

přesto, neměli bychom se
při léčbě osob se závislostmi
více zaměřit na jejich ne-/
dovednosti při vytváření
zdravých vztahů, než na
pouhou farmakologii
návykových látek?

WHITE LIGHT I

Poznámka na závěr

- Při diskusi na konferenci o mně Doc. Kalina uvedl, že jsem známý svými antipsychiatrickými názory v léčbě osob se závislostmi
- Nejsem antipsychiatricky zaměřený – do psychiatrie přece patří i psychoterapie 😊
- Zpochybňuji v některých případech symptomatickou farmakoterapii možných příčin závislostí a/nebo symptomů syndromu z odnětí (viz např. úzkostné/ depresivní stavy, výkyvy nálad, anhedonie, hypobulie, tenze...)
- V řadě případů je lze úspěšně léčit psychoterapií, bez chemie

WHITE LIGHT I

Děkuji za pozornost a těším se na diskusi

Zdroje:

- Hari, J. (2015). The Likely Cause of Addiction Has Been Discovered, and It Is Not What You Think, Huffington Post.
- Hari, J. (2015) Chasing The Scream: The First and Last Days of the War on Drugs, Bloomsbury.
- <https://www.facebook.com/chasingthescream>
- Markel, H. (2012) An Anatomy of Addiction: Sigmund Freud, William Halsted, and the Miracle Drug Cocaine, Pantheon.
- Everything we think we know about addiction is wrong
<https://www.youtube.com/watch?v=ao8L-0nSYzg>